

VAN DER LEEUWKRING

privaat initiatief voor publieke ruimte

Guest Urban Critic 2011

Patrick Janssens, Antwerpen

Maandag 26 september 2011:

Stadsbezoek Antwerpen

Programma, deelnemers en verslag

Een aanstekelijke werkelijkheid

Verslag Stadsbezoek Antwerpen Van der Leeuwkring

Op 26 september 2011 wordt een groep Rotterdammers ontvangen in de stad Antwerpen. Het programma, georganiseerd door AIR in nauwe samenwerking met de Antwerpse stedelijke diensten, was gericht op ontmoeting, uitwisseling en wederzijdse inspiratie van professionals uit beide steden. Het bood volop aanleiding om kennis op te doen en inzicht uit te wisselen, zowel tijdens de excursies als in het avondprogramma. Aan de hand van vier vragen werden deelnemers uitgenodigd hun inzichten te formuleren: wat spreekt je aan, waar wil je meer van leren, wat neem je mee naar Rotterdam en waarvoor nodig je Antwerpenaren uit naar Rotterdam? Dit verslag biedt een overzicht van de belangrijkste thema's en discussiepunten als oogst van deze dag.

IMAGO: EEN STAD IS SAMENLEVEN, MEDEMENSELIJKHEID

De citymarketing van Antwerpen is van hoge kwaliteit. Opvallend is dat de Antwerpenaar zelf de hoofddoelgroep is van deze marketing. De campagne voedt gevoelens van trots en betrokkenheid bij de stad. Het is een strak en consistent verhaal, goed communiceerbaar, met focus en verkoopkracht. Daarvan valt volgens de Rotterdammers een hoop te leren.

Opvallend in Antwerpen is de liefde van de inwoners voor hun stad. Marinke Steenhuis (Welstand Rotterdam): 'Ik ben onder de indruk van de ontvangst die we kregen in Antwerpen. De jonge ambtenaren vertellen hun verhaal heel naturel en humaan, zonder cynisme.' Die gevoelens van cynisme waren er vroeger wel, zo vertellen de Antwerpenaren: de stad was sterk verdeeld tussen arm en rijk, binnen en buiten, nieuwkomers en autochtonen. Met de intrede van het huidige bestuur verschoof de aandacht van de stadsrand weer naar de stad zelf. De stralende A-campagne voedt een positieve benadering van de stad waarin sociale, ruimtelijke en culturele aspecten gekoppeld worden. Mark de Boer (Communicatie gemeente Rotterdam) vindt dit inspirerend. Hij ziet in Rotterdam juist een worsteling met de publieke opinie over de stad. Het verhaal gaat hier over een stad die schoon, heel en veilig moet worden, in plaats van over een stad waar iedereen trots op is en aan mee kan bouwen.

VISIE VOOR DE STAD: EEN AANSTEKELIJKE WERKELIJKHEID CREËREN

Het Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen, ontwikkeld door Secchi en Vigano, maakt veel indruk op de Rotterdamse delegatie. Er is algemene waardering voor de opzet in vijf actiegebieden en zeven integrale beelden. De visie kiest de stedenbouwkundige structuur als basis, besteedt veel aandacht aan de openbare ruimte en voert de uitgangspunten door tot op het niveau van het gebouw en de straat. De Rotterdamse deelnemers zien dit als de uitgelezen basis om op een intelligente manier aan de stad te werken. Bovendien bieden de integrale beelden een kader voor nieuwe plannen, zonder dat die direct aan een uitvoerings- en investeringsprogramma gekoppeld hoeven te zijn. Het Ruimtelijk Structuurplan is tegelijk concreet en generiek en daarmee breed toepasbaar.

Endry van Velzen (De Nijl) wijst erop dat Antwerpen daarmee de complexiteit niet uit de weg gaat. Het Ruimtelijk Structuurplan is niet alleen

een morfologisch plan maar ook een plan dat ruimte biedt voor de dynamiek van vooralsnog onvoorzien opgaven en tendensen in de stad. Het biedt mogelijkheden om tot een intelligente koppeling te komen van ruimtelijke, sociale en culturele vraagstukken. Daarbij is de bestaande stad met haar bouwwerken en lopende plannen het uitgangspunt, want zoals een van de deelgroepen concludeert: 'In Antwerpen gaat het om bouwen aan de oude stad en niet om het maken van een nieuwe stad.'

Een vergelijking van het Structuurplan met de Rotterdamse Stadsvisie valt niet erg positief uit. Volgens de deelnemers kiest Rotterdam vooral voor een economische insteek, terwijl Antwerpen een haast antropologische insteek heeft. 'De Stadsvisie van Rotterdam is eigenlijk een economische reclamefolder', 'een agenda met projecten voor de komende twintig jaar'. Maar 'Het verhaal van de stad' ontbreekt en wat dat betreft kan Rotterdam veel leren van Antwerpen. Mariet Schoenmakers (AM): 'Antwerpen laat zien dat het gaat om het creëren van een aanstekelijke werkelijkheid.'

De huidige aanpak in Antwerpen is de uitkomst van een lange voorgeschiedenis waarin het ruimtelijk beleid lang onderbedeeld was. Dit bood ook juist de kans om – zodra de middelen en de bereidheid er waren – helemaal bij het begin te beginnen met een intelligent en goed uitgewerkt structuurplan waarop het ambtelijk apparaat kon worden ingericht. Daardoor is de loyaliteit aan het Ruimtelijk Structuurplan in Antwerpen ook zo groot en is het team van de gemeente ook eensgezind, positief en vol vertrouwen. Het is duidelijk dat de ambtenaren in Antwerpen het beleid graag uitdragen en nieuwsgierig zijn naar ervaringen in andere steden, getuige de brede ontvangst ter plaatse. Dat de burgemeester bovendien begaan is met de stadsontwikkeling, is eveneens van groot belang.

De sfeer in Rotterdam is minder optimistisch. Marinke Steenhuis: 'Wat bij ons overheerst is een zwarte toon. Het gaat over de crisis, over werkloze architecten, over de verkeerde dingen. In Antwerpen heerst een soort lichtheid.' Wel is het natuurlijk de vraag wat de toekomst Antwerpen zal brengen als de politieke verhoudingen veranderen, of een nieuwe burgemeester aantreedt. Zal men dan in staat zijn om het huidige beleid, gebaseerd op het Ruimtelijk Structuurplan en uitgevoerd door organisaties op maat, te continueren? Is het succes overdraagbaar tussen, of misschien zelfs onafhankelijk van politieke kleuren? En wat zal er gebeuren als de doorgangswijken van de

stad waar zich van oudsher de nieuwkomers vestigen, bevolkt raken met mondiger burgers (de tweeverdieners en culturele middenklasse die men nu naar de stad probeert te trekken)? Hoe zullen zij zich manifesteren in de plannen voor deze wijken in ontwikkeling?

RUIMTELIJKE STRATEGIE: DOORVOEREN TOT DE KLEINSTE SCHAAL

Hoe krijgen ambities uit een stadsvisie of structuurplan in de praktijk hun vorm? Het Ruimtelijk Structuurplan biedt daarvoor een stevige stedenbouwkundige basis met ruimte voor allerlei ontwikkelingen. Het plan richt zich bovendien op alle schaalniveaus: het is niet alleen een plan van bollen en strepen, maar ook een ruimtelijke benadering die zich laat doorvoeren tot op de kleinste schaal, en vooral dat is interessant, vindt Arjen Knoester (Stedenbouw Rotterdam).

Opvallend in de Antwerpse benadering zijn de architectonische ingrepen op microniveau. Door op strategische plekken in de stad verwaarloosde panden op te kopen en er aansprekende projecten te realiseren (nieuwbouw of renovatie), worden buurten als geheel aantrekkelijker. Met deze aanpak van kleinschaligheid en geleidelijkheid kan de stad zich organisch ontwikkelen waarbij oude kwaliteiten blijven bestaan, terwijl nieuwe kwaliteiten worden toegevoegd. Rotterdam kiest deze aanpak hier en daar (bijvoorbeeld op het Deliplein op Katendrecht), maar zou dat nog structureler kunnen doen.

Wat bovendien goed werkt is de combinatie van een groot gebaar met kleinschalige ingrepen zoals dat in de omgeving Schipperskwartier/'t Eilandje gebeurt. Daar is de relatie tussen de schalen van het Structuurplan goed waarneembaar. Han van den Born (KCAP) geeft aan dat dit gebied met de realisatie van het MAS, op de as die vanuit de binnenstad door het Schipperskwartier naar 't Eilandje voert, in één keer een sterke identiteit heeft gekregen.

Dirk de Boer (LSI Project Investment) is getroffen door het verschil in omvang van projecten. Het ontwikkelen van 25 tot 50 woningen in een keer is voor Antwerpse begrippen al veel. Omdat de stad echter op veel plekken tegelijk werkt, is het totaalvolume toch behoorlijk groot. Ook is de aanpak wezenlijk anders. In Nederland zullen we af moeten van een gedifferentieerd planningsmodel, dat geënt is op grootschalige gebiedsontwikkelingen, met een traject van programma, naar plan, naar project. We zullen intelligenter en directer moeten gaan opereren, op kleinere schaal in de bestaande stad. Door het jarenlang doortastend gebiedsgericht ontwikkelen heeft Rotterdam

veel minder ervaring met het opereren op gevoelige plekken dan Antwerpen. Dat is de wet van de remmende voorsprong. Anderzijds valt op het gebied van grootschalige ontwikkelingen voor Antwerpen weer iets van de Rotterdamse aanpak te leren.

Hoe dan ook is het aansprekend hoe de stad zelf regie voert, en dat er gestuurd wordt op architectenkeuze, vinden de Nederlandse deelnemers. En daarbij zou een stadsbouwmeester van groot nut kunnen zijn, als centrale figuur, als aanspreekpunt en als het gezicht voor het ruimtelijk beleid in de stad. Belangrijk is wel dat hij voldoende mandaat krijgt (Annette Matthiesen, gemeente Rotterdam), en een goede stadsvisie of structuurplan als gedeelde missie die voor iedereen inzichtelijk is en breed wordt ondersteund.

PUBLIEKE EN PRIVATE GELDEN: ROLLENDE FONDSEN

Er is een opvallend verschil in businesscases tussen België en Nederland. Nederland kenmerkt zich door een plancultuur van de grote schaal, met sloop en nieuwbouw op basis van voorinvesteringen. In België is de aanpak veel kleinschaliger. Ook de private spelers zijn niet zo groot als partijen als BAM of Dura in Nederland, bovendien is het particulier opdrachtgeverschap veel wijder verbreid. Daardoor is de aanpak in Antwerpen per definitie fijnmaziger en kleinschaliger.

Deze aanpak kenmerkt zich bijvoorbeeld door chirurgische ingrepen waarmee het gemeentelijk vastgoedbedrijf in de moeilijke plekken van de stad investeert en zo een proces van gentrificatie op gang brengt. Dit gebeurt via Vespa, een autonoom gemeentebedrijf voor stadsontwikkelingsprojecten. Volgens het principe van 'rollende fondsen' wordt gemeenschapsgeld gebruikt om panden aan te kopen, om ze na ontwikkeling weer te verkopen. De Rotterdamse deelnemers zijn zeer geïnteresseerd in de precieze werking van Vespa als instrument voor dit soort interventies in de stad.

Ook zijn ze geïnteresseerd in de wijze waarop de stad omgaat met private ontwikkelaars. Die worden actief geprikkeld om publiek domein of stedelijke voorzieningen mee te nemen in hun bouwaanvraag. In ruil daarvoor kan een specifieke ambtenaar worden aangewezen die – betaald door de private partij – zich binnen de gemeente bezighoudt met het desbetreffende project, zodat belangen kunnen worden gekoppeld en doelgericht kan worden gewerkt. Dit idee valt goed bij de private partijen uit Rotterdam: 'De gemeente is soms een veelkoppig monster, waarvoor je een casemanager goed kunt gebruiken.'

INTEGRALE AANPAK:

SOCIAAL, CULTUREEL, RUIMTELIJK

Antwerpen bundelt ruimtelijke, sociale en culturele ambities om de stad te verbeteren en tweeverdieners en gezinnen met kinderen weer terug te krijgen in de stad. Dit betekent dat op lastige plekken, zoals het Coninckplein, wordt gekozen voor repressie (bijvoorbeeld een alcohol- en samscholingsverbod), maar altijd gecombineerd met een cultureel programma. De Rotterdammers zijn aangenaam verrast door deze strategie en herkennen elementen uit de Rotterdamse stadsvernieuwingaanpak van de jaren tachtig en de WijkOntwikkelingsMaatschappij uit de jaren negentig. Die geïntegreerde aanpak is ook terug te zien in de stadsvernieuwing waarbij maatschappelijk programma voor de buurt wordt ingezet. Daarvan is het Atlasgebouw in Borgerhout een goed voorbeeld. Des te verrassender is het schrijnende gebrek aan scholen in Antwerpen. Juist deze opgave biedt op sociaal gebied allerlei mogelijkheden. Wellicht dat Rotterdam met haar ervaring op het gebied van Brede Scholen en scholenbouw daarin iets voor Antwerpen kan betekenen. Het is een onderwerp waar zowel de gemeente als corporaties en ontwikkelaars actief mee bezig zijn.

De Nederlandse deelnemers vinden de snelheid waarmee koopwoningen in de armere wijken van de hand gaan, opvallend. An Huitzing (Klushuizen-coördinator) geeft aan dat de woningmarkt in België er wel anders uitziet dan die in Nederland door het ontbreken van huurwetgeving. Vooral tweeverdieners willen daarom dolgraag kopen. Voor deze doelgroep ziet zij ook kansen voor kluswoningen, zodat mensen minder hoeven te betalen en meer zelf kunnen doen – een alternatief voor de Vespa-panden die al helemaal zijn ontworpen en afgewerkt op het moment dat de kopers zich aandienen. Tijdelijke winkels en cafés kunnen eveneens een interessant instrument vormen bij de ontwikkeling van armere wijken.

Opvallend is dat het hele beleid van Antwerpen gericht is op tweeverdieners en gezinnen. Van jongerencultuur is veel minder te zien. Rotterdam is een jonge, hippe stad, ook vanuit de gemeenschap van allochtone jongeren. In Antwerpen is dit veel minder voelbaar en zichtbaar. Op dat punt wil Rotterdam Antwerpen graag inspireren.

Tekst: Catja Edens, Spatie

Foto's van deelnemers, voor meer foto's en het uploaden van uw eigen beelden: <http://www.flickr.com/photos/68202905@N05/>

GUEST URBAN CRITIC

2011

Patrick Janssens

Antwerpen

Maandag

26 september 2011:

Stadsbezoek Antwerpen

AIR heeft met professionals die dagelijks aan Antwerpen werken een stadsbezoek aan Antwerpen samengesteld.

Rond de Van der Leeuwkring gaat een gezelschap op maandag 26 september naar Antwerpen; mensen vanuit de gemeentelijke diensten, ontwerpers en ondernemers uit de stad.

In Antwerpen worden we ontvangen door mensen uit de stedelijke administratie en sleutelfiguren in de stad. Het programma van het stadsbezoek is gericht op uitwisseling en wederzijdse inspiratie van professionals werkzaam in Rotterdam en Antwerpen. De voorbereiding en uitkomst van deze dag dienen ook ter voorbereiding voor de lezing van Patrick Janssens, maandag 28 november in Rotterdam.

PROGRAMMA

12.15 – 12.30 uur: Ontvangst

Busparkeerplek Willemsplein

3016 DR Rotterdam

P: parkeergarage Erasmusbrug

12.30 uur: Vertrek

Vertrek per touringcar vanuit Rotterdam naar Antwerpen

Lunch wordt geserveerd in de bus

14.00 uur: Ontvangst in Antwerpen

Felixarchief

Godefriduskaai 30

2000 Antwerpen

P: Godefriduskaai, Zeevaartstraat 11, 2000 Antwerpen

introductie door Kristiaan Borret, stadsbouwmeester Antwerpen

15.00 – 17.30 uur: Vijf keer Antwerpen

Parallelprogramma met projectbezoeken/tours Antwerpen in vijf kleinere groepen

- 1) werken met het structuurplan: plan en organisatie uit één gedachte
- 2) inzet op strategische projecten: betekenis ontstijgt project
- 3) architectuur en stedenbouw sterken de stad: verbonden sociaal en ruimtelijk beleid
- 4) bouwblokken: verweving publiek en privaat
- 5) stadsontwikkeling = stadsmarketing = stadscommunicatie

17.30 uur: Borrel en verzamelen in Park Spoor Noord

Cargo zomerbar

Nabij Hardenvoort 46

18.00 – 20.00 uur: Tafelgesprekken en dinerbuffet

> oogsten van vondsten en verrassing, wat wordt enthousiast ontvangen? Waarom?

> verbinden: waarin zie je de relatie met en inspiratie voor je eigen werkpraktijk?

> vertalen: waarin zie je de verbinding of contrast met het verhaal van Rotterdam?

20.30 uur: Vertrek per touringcar

22.00 uur: Aankomst Willemsplein Rotterdam

Nota Bene

- > neem warme kleding mee in verband met de locatie van het avondprogramma
- > neem prettig schoeisel mee in verband met het middagprogramma
- > neem een fototoestel mee om uw blik vast te leggen.
- > AIR stelt een flickr-stream beschikbaar om de beelden met elkaar te delen.

Contactnummers:

Saskia Derksen, producent AIR:

0031 (0)6 25 33 05 70

Arie Lengkeek, programmaleider AIR:

0031 (0)6 55 76 54 49

Stadsbezoek Antwerpen 26/09/2011 - deelnemerslijst

Antwerpen

GROEP 1

Werken met het structuurplan: plan en organisatie uit één gedachte

Gastvrouw: Katlijn van der Veken,
bestuurscoördinator afdeling Ruimte en Mobiliteit
van het bedrijf Stadsontwikkeling
Tel.: 0032 (0)485 16 28 99

Griet Geerinck, Stad Antwerpen - algemeen directeur AG Stadsplanning
Isabelle Verhaert, Stad Antwerpen, projectleider Stadsontwikkeling / ruimtelijk beleid
Jef Van den Broeck, voorzitter GECORO (gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening)
Katlijn Van der Veken, Stad Antwerpen - bestuurscoördinator Stadsontwikkeling / ruimtelijk beleid
Kris Van Ballaer, directeur projectontwikkeling KVB INVEST bvba/Vooruitzicht nv
Philippe Teughels, Stad Antwerpen - programmaleider Scheldekaaien, AG Stadsplanning

GROEP 2

Inzet op strategische projecten: betekenis ontstijgt project

Gastvrouw: Ellen Lamberts, AG Stadsplanning
Antwerpen, Park Spoor Noord
Tel.: 0032 (0)491 86 90 18

Ellen Lamberts, Stad Antwerpen, projectleider, AG Stadsplanning
Filip Smits, Stad Antwerpen, programmaleider Eilandje, AG Stadsplanning
Ilse Rossou, Stad Antwerpen, buurtregisseur, Samen Leven/ woonomgeving/ buurtregie-Noord
Manuel Verreet, Stad Antwerpen, projectleider Spoor Noord, AG Stadsplanning

GROEP 3

Architectuur en stedenbouw sterken de stad: verbonden sociaal en ruimtelijk beleid

Gastheer: Tom Meeuws, Stad Antwerpen,
bedrijfsdirecteur Samenleven
Tel.: 0032 (0)479 28 99 37

Collectief Noord Architecten (onder voorbehoud)
Dries Willems, architect, hoofd Planningscel (huidige AG Stadsplanning) 1998- 2006
Hans Willems, Stad Antwerpen - consultant prostitutiebeleid, Stad Antwerpen Lokaal Sociaal Beleid
Katrijn Apostel, Stad Antwerpen - consultant stedenbouw, Stadsontwikkeling / ruimtelijk beleid
Kitty Haine, Stad Antwerpen - programmaleider, AG Stadsplanning
Tom Meeuws, Stad Antwerpen - bedrijfsdirecteur Samen Leven
Tom Vinck, Stad Antwerpen - projectleider AG Stadsplanning

GROEP 4

Bouwblokken: verveving publiek en privaat

Gastheer: Filip Pittillion, AG Stadsplanning
Antwerpen, Programmaleider Stadsprojecten
Tel.: 0032 (0)496 70 57 29

Eric Wieërs, architect ontwerpteam 't Groen Kwartier, lid Welstandscommissie
Filip Pittillion, Stad Antwerpen - programmaleider strategische projecten, AG Stadsplanning
Koen Derkinderen, Stad Antwerpen - directeur logistiek en uitvoering, AG Stadsplanning
Philip Rubbens, projectontwikkelaar - Wilma Project Development nv
Steven Decloedt, Stad Antwerpen - directeur bouw, VESPA agb Vastgoed en stadsprojecten Antwerpen
Jan Wouters, senior project coördinator, Woonhaven Antwerpen

GROEP 5

Stadsontwikkeling = stadsmarketing = stadscommunicatie

Gastheer: Bruno Verbergt, Stad Antwerpen,
Bedrijfsdirecteur Cultuur, Sport en Jeugd
Tel.: 0032 (0)475 750361

Bruno Verbergt, Stad Antwerpen - bedrijfsdirecteur Cultuur, Sport en Jeugd
Ian Coomans, Stad Antwerpen - stafmedewerker communicatie, AG Stadsplanning
Ils Neuts, Stad Antwerpen - bedrijfsdirecteur Marketing & Communicatie
Ivan Demil, Stad Antwerpen - consultant stedenbouw, Stadsontwikkeling / ruimtelijk beleid
Luc Van Loon, Stad Antwerpen - bestuurscoördinator Marketing & Communicatie
Maarten Dieryck, Stad Antwerpen - projectleider Eilandje, AG Stadsplanning
Piet Van Laecke, Stad Antwerpen - consultant, Samen Leven / Stedelijk Wijkoverleg

En ook:

Jan Verhaert, Stad Antwerpen - architect-stedenbouwkundig adviseur, kabinet burgemeester
Patrick Janssens en Ludo Van Campenhout - schepenen voor stadsontwikkeling
Bart Govaert, Stad Antwerpen - kabinetsadviseur, kabinet burgemeester
Patricia De Somer, Stad Antwerpen - bedrijfsdirecteur Stadsontwikkeling

Rotterdam

GROEP 1

Werken met het structuurplan: plan en organisatie uit één gedachte

In Antwerpen is in de periode 2003-2006 gewerkt aan het Strategisch Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen door Bernardo Secchi en Paola Viganò. Het plan zet het ontwerpen centraal, niet alleen in de titel maar ook in de dagdagelijkse werking. De werking van het plan spiegelt zich in de organisatie van de gemeentelijke diensten. Aard en werking van dit plan zijn interessant in vergelijking met de veel globalere Rotterdamse Stadsvisie.

Rients Dijkstra, Maxwan - Architect/Directeur
Siwart Kolthek, Kolthek Advies - Bestuursvoorzitter Stichting AIR
Rob van Leeuwen, Dienst Kunst en Cultuur, Gemeente Rotterdam - Hoofd Subsidies en Relatiebeheer
Miriam van Lierop, Gemeente Rotterdam - Programmamanager Binnenstad
Charlie Martens, Ballast Nedam Ontwikkelingsmaatschappij - Algemeen Directeur
Lennert Middelkoop, Stadsontwikkeling Rotterdam - Manager Beleid & Waardebepaling Gebiedsontwikkeling
Rob Vester, Syntrus Achmea Vastgoed - Directeur Ontwikkelingsbedrijf
Joeroen de Willigen, De Zwarte Hond - Stedenbouwkundige/Directeur

GROEP 2

Inzet op strategische projecten: betekenis ontstijgt project

Aan de hand van de twee meest prominente strategische projecten wordt het verhaal van Antwerpen verteld. De ontwikkeling van het Eilandje (inclusief MAS) toont de ontwikkeling van de 'hard spine' van het RSA, de gedachte van een Stad aan de Stroom. Het Park Spoor Noord toont als 'tuin voor de buurt/park voor de stad' de hoge vlucht van nieuw publiek domein dat de stad aanheelt en opstuwt.

Dirk de Boer, LSI Project Investment nv - Directeur
Bart van Breukelen, Synchroon ontwikkelaars - Directeur
Kees Christiaanse, KCAP architects and planners - Partner
Manish Dixit, Concire ontwikkelingsgroep - Conceptionist
Annemieke Fontein, Stadsontwikkeling - Vakinhoudelijk hoofd Landschapsarchitectuur
Hans Huurman, Economic Development Board Rotterdam - Strategisch Economisch Adviseur
Huub Juurlink, Juurlink + Geluk - Eigenaar
Mark Rabbie, Vesteda Project - Directeur Conceptontwikkeling
Petra Rutten, Proper-Stok Groep B.V. - Directeur maatschappelijk ontwikkeling

GROEP 3

Architectuur en stedenbouw sterken de stad: verbonden sociaal en ruimtelijk beleid

Deze tour gaat in op de wijze waarop de kaart van architectuur wordt getrokken in het werken aan de sociale veerkracht van de stad. Aan de hand van 'Antwerpen 2060', het gebied tussen Centraal Station en Spoor Noord, wordt het verhaal verteld van de transformatie van de stad door investering in publieke ruimte en publieke voorzieningen - maar ook met de kleinste krotopruijmsprojecten en het aantrekken van nieuwe bewoners.

Han van den Born, KCAP - partner, architect
Catja Edens, Spatie - tekstschrijver
Arjen Knoester, Stadsontwikkeling - stedenbouwkundige Binnenstad
Evert Kolpa, Van Bergen Kolpa Architecten - Eigenaar/Architect
Joeroen Laven, Stipo - Dagelijks leidinggevende en Partner
Joop van der Leeuw, Dura Vermeer Bouw Rotterdam B.V. - Directeur
Arie Moerman, Estrade Projecten - Bedrijfsdirecteur
Mark van de Velde, Havensteder - Manager Programmabureau
Rob Zee, Gemeente Rotterdam - Adviseur Maatschappelijk Vastgoed
Franz Ziegler, Franz Ziegler bureau voor architectuur en stedenbouw - Eigenaar

GROEP 4

Bouwblokken: verweving publiek en privaat

Deze tour beziet hoe Antwerpen op verschillende schalen verdichtingsprojecten in het kader van de versterking van de stedelijke structuur plaatst. Het gaat hierbij om de kwaliteit en porositeit van de publieke ruimte in de bouwblokken, de aansluiting van projecten op de stad, de manier waarop ze zelf ook weer structuur maken. De kwaliteit hiervan komt in de samenwerking tussen marktpartijen, stad en ontwerper tot stand. Aan de hand van drie schalen beziet deze tour de resultaten.

Dion Cools, Gemeente Rotterdam - Hoofd beleid vastgoed
Jim Ekkelenkamp, Gemeente Rotterdam - Oprachtmanager Stadsontwikkeling Binnenstad Rotterdam
Henk Hartzema, studio Hartzema BV - Directeur
Leon Heddes, Amvest Management - Directeur Projectontwikkeling
An Huitzing, Gemeente Rotterdam - Projectleider Klushuizen
Joost Kühne, Architectenburo Kühne&Co - Eigenaar/Architect
Arie Lengkeek, AIR - redactieleader
Bianca Seekles, ERA Contour B.V. - Adjunct Directeur
Marinke Steenhuis, Commissie voor Welstand en Monumenten Rotterdam - Voorzitter
Endry van Velzen, De Nijl Architecten - Eigenaar

GROEP 5

Stadsontwikkeling = stadsmarketing = stadscommunicatie

Al ver vóórdat een project er fysiek is, worden trots en identificatie met de stad en haar ontwikkelingsplekken georganiseerd door culturele- en festivalprogrammering. Cultuur en evenementenbeleid staan in een directe relatie met de stadsontwikkelingsagenda; recent bij de ontwikkeling van Spoor Noord, nu ook bij de herinrichting van de Kaaien. Deze tour zoekt hoe Antwerpen zijn burgers aanspreekt, betreft en uitnodigt om actief bij te dragen aan de stad.

Mark de Boer, Gemeente Rotterdam - Hoofd Communicatie
Gideon Boie, BAVO - Partner
Carol Hol, Concire ontwikkelingsgroep - Conceptionist/Partner
Patrick van der Klooster, AIR - Directeur
Aerjen Koeneman, Multi Vastgoed B.V. - Projectdirecteur
Johan Moerman, Rotterdam Festivals - Directeur
Melanie Post van Ophem, RRKC - Voorzitter
Mariet Schoenmakers, AM - Directeur AM Concepts
Robin von Weiler, Von Weiler investments

